

РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

от 20 юли 2010 година

относно държавна помощ С 33/09 (ex NN 57/09, CP 191/09), приведена в действие от Португалия
под формата на държавна гаранция за ВРР

(нотифицирано под номер С(2010) 4932)

(само текстът на португалски език е автентичен)

(текст от значение за ЕИП)

(2011/346/ЕС)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и по-специално член 108, параграф 2, първа алинея от него,

като взе предвид Споразумението за Европейското икономическо пространство, и по-специално член 62, параграф 1, буква а) от него,

като покани заинтересованите страни да представят мненията си в съответствие с тези разпоредби ⁽¹⁾ и като взе предвид техните мнения,

като има предвид, че:

- (1) Настоящото решение се отнася до държавна помощ, отпусната от Португалия под формата на държавна гаранция в полза на Banco Privado Português (наричана по-нататък „ВРР“).

1. ПРОЦЕДУРНИ АСПЕКТИ

- (2) На 13 март 2009 г. Комисията одобри с решение (наричано по-нататък „Решението за помощ за оздравяване“) ⁽²⁾ държавна гаранция за финансирането на заем от 450 млн. EUR, предоставен на ВРР от шест португалски банки на 5 декември 2008 г. Мярката бе разрешена за период от шест месеца въз основа на член 87, параграф 3, буква б) от Договора за ЕО (сега член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС) въз основа на предположението, че португалските органи ще изпълнят поетото си задължение да представят план за реструктуриране в срок от шест месеца (т.е. до 5 юни 2009 г.).
- (3) На 15 юли 2009 г. Комисията призова португалските органи да представят спешно плана за реструктуриране

на ВРР. Тъй като поисканият план не бе представен, на 6 октомври 2009 г. Комисията изпрати официално напомнящо писмо съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за ЕО ⁽³⁾.

- (4) На 10 ноември 2009 г. Комисията откри официалната процедура по разследване във връзка с предполагаемата мярка за държавна помощ. В същото решение Комисията издаде разпореждане за информация, с което се иска от Португалия да представи плана за реструктуриране до 22 декември 2009 г.
- (5) Решението на Комисията за откриване на процедурата бе публикувано в Официален вестник на Европейския съюз на 6 март 2010 г. ⁽⁴⁾ Комисията покани заинтересованите страни да представят мнения относно мярката за помощ. Мнения бяха представени с писмо с дата 6 април 2010 г. от трета страна, която пожела да остане анонимна.
- (6) Комисията поиска информация от Португалия с писмо от 12 март 2010 г., на което Португалия отговори с писмо от 13 април 2010 г., заведено на 14 април 2010 г.
- (7) Мненията от заинтересованите страни бяха изпратени на Португалия с писмо от 15 април 2010 г. Португалия отговори на тези мнения с писмо от 13 май 2010 г., заведено на 14 май 2010 г.
- (8) На 29 април 2010 г. Комисията поиска допълнителна информация, която Португалия предостави с писмо от 13 май 2010 г. Португалия предостави допълнителна информация на 15 и 21 юни 2010 г.

⁽¹⁾ ОВ С 56, 6.3.2010 г., стр. 10.

⁽²⁾ ОВ С 174, 28.7.2009 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ L 83, 27.3.1999 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ Вж. бележка под линия 1.

2. ПОЛУЧАТЕЛЯТ И МЯРКАТА

2.1. Получателят

- (9) BPP е финансова институция със седалище в Португалия, предоставяща услугата частно банкиране, корпоративни консултантски услуги и услугата частни капиталови инвестиции. Клиентите на BPP са частни и институционални вложители, включително пет банки за взаимно кредитиране за селските райони (*caixas de crédito agrícola mútuo*), една спестовна банка (*caixa económica*), няколко пенсионни фонда, застрахователни дружества и други. BPP е представена в Португалия, Испания и в по-малка степен в Бразилия и Южна Африка.
- (10) Акциите на BPP не са регистрирани на фондова борса и следователно пазарната цена на нейните акции не може да бъде проследена. Към 30 юни 2008 г. общите активи в счетоводния баланс на BPP са възлизали на 2,9 млрд. EUR, представляващи под 1 % от общите активи на португалския банков сектор. BPP е собственост 100 % на групата „Privado Holding SGPS“ (*sociedade gestora de participações sociais*) S.A. Към 30 юни 2008 г. поголемият дял от акциите на това холдингово дружество (51,5 %) са били собственост на 12 акционери. През 2009 г. холдинговата група „Privado“ е имала 187 служители, 148 от които са работели за BPP.

2.2. Финансовите затруднения на банката

- (11) Според португалските органи BPP изпитва затруднения с ликвидността в резултат на влошаването на световното икономическо положение, което е намалило значително способността на банката да управлява своята ликвидност.
- (12) На 24 ноември 2008 г. BPP е уведомила Португалската централна банка (наричана по-нататък „Португалската национална банка“), че е застрашена от изпадане в невъзможност да изпълнява задълженията си за плащания. Тогава на BPP е било разрешено да преустанови всичките си плащания, считано от 1 декември 2008 г.
- (13) На 5 декември 2008 г. BPP е получила заем от 450 млн. EUR, подкрепен с държавна гаранция, при изложените по-долу условия. Заемът и гаранцията са покривали само задълженията на BPP, отразени в счетоводния баланс на 24 ноември 2008 г., и заемът е трябвало да бъде използван само за възстановяване на суми на вложителите и други кредитори, а не за покриване на задължения на други субекти в групата.

2.3. Мярката за спешна помощ

- (14) На 5 декември 2008 г. BPP е подписала споразумение за заем (наричано по-нататък „споразумението за заем“), с подкрепата на държавна гаранция, за 450 млн. EUR с шест големи португалски банки (Banco Comercial Português, S.A., Caixa Geral de Depósitos, S.A., Banco Espírito Santo, S.A., Banco BPI, S.A., Banco Santander

Totta, S.A., Caixa Central – Caixa Central de Crédito Agrícola Mútuo CRL) (наричани по-нататък „банковият синдикат“). Заемът е бил със срок шест месеца, който е можел да се подновява за срок до две години, и е бил с лихвен процент EURIBOR + 100 базисни пункта. Възнаграждението за заема е било определено въз основа на разходите за финансиране на банките кредитори към момента на трансакцията.

- (15) Според португалските органи, без държавна гаранция никой кредитор не е бил готов да финансира BPP при разумен лихвен процент, имайки предвид затрудненото ѝ финансово положение. Държавната гаранция, съпътстваща заема, е била предоставена в съответствие със Закон № 112/97, т.е. извън португалската гаранционна схема (Закон 60-A/2008), която е била одобрена от Комисията на 29 октомври 2008 г.⁽⁵⁾ По-специално португалските органи заявиха, че общата гаранционна схема, която е ограничена до платежоспособните банки, ще бъде неподходяща рамка за държавната намеса в полза на BPP с оглед на влошаващото се финансово състояние на банката и специфичните рискове, свързани с тази трансакция.
- (16) Възнаграждението за държавната гаранция е било определено на 20 базисни пункта, като е взето предвид обезпечението, представено от BPP.
- (17) Обезпечението се състои от: i) първо право на залог върху някои активи съгласно договор, сключен между Португалия, BPP и Португалската национална банка; и ii) първа ипотека върху недвижими активи, притежавани от BPP. Според преценката на португалските органи стойността на това обезпечение е около 672 млн. EUR, когато са били подписани споразумението за заема и споразумението за гаранцията⁽⁶⁾. Предоставянето на обезпечение е уредено от споразумение, подписано от хазната, BPP и Португалската национална банка, в което последната е определена за попечител и управител на обезпечението от името на хазната. Според португалските органи португалската държава има по силата на националното законодателство привилегировани и приоритетни права върху обезпечението.
- (18) През срока на валидност на заема, покрит от държавната гаранция, BPP е поела ангажимент да не продава, да не предоставя като обезпечение, нито да се разпорежда по друг начин със своите настоящи и бъдещи активи.
- (19) В контекста на проучването на мярката за спешна помощ, извършено от Комисията, Португалия пое ангажимент да предостави план за реструктуриране на BPP в срок от шест месеца от държавната намеса (т.е. до 5 юни 2009 г.).

⁽⁵⁾ Решение от 29 октомври 2008 г. по дело NN 60/2008 — Гаранционна схема за кредитните институции в Португалия.

⁽⁶⁾ Португалските органи представиха нова оценка на Португалската национална банка с дата 7 май 2010 г., според която обезпечението е на стойност 582 млн. EUR.

- (20) В своето решение от 13 март 2009 г. Комисията одобри мярката за период от шест месеца от предоставянето на държавната гаранция, т.е. до 5 юни 2009 г. Комисията освен това счете за необходимо планът за реструктуриране да бъде предоставен до 5 юни 2009 г., имайки предвид изключително ниския размер на възнаграждението.
- (21) С цел да продължат валидността на гаранцията след изтичането на първоначалния период от шест месеца, португалските органи поеха ангажмента да представят специално уведомление на Комисията.
- (22) Португалия не изпълни посочените по-горе ангажменти.

2.4. Продължаване на периода на действие на мярката за спешна помощ

- (23) С електронно писмо с дата 23 юни 2009 г. Португалия уведоми Комисията, че е взела решение да продължи държавната гаранция с още шест месеца (*Despacho* № 13364-A/2009 на Министерството на финансите от 5 юни 2009 г.). Португалия обаче нито подаде уведомление за това продължаване, нито потърси одобрението на Комисията.
- (24) Тъй като решението на Комисията одобри помощта само до 5 юни 2009 г., помощта за оздравяване стана неправомерна на 6 юни 2009 г.
- (25) План за реструктуриране е бил представен на Португалската национална банка от администраторите на BPP на 24 април 2009 г.
- (26) С писмо с дата 5 юни 2009 г. португалските органи обясниха на Комисията, че закъснението с предоставянето на план за реструктуриране на BPP се дължи на факта, че планът за възстановяване и реструктуриране, предложен от BPP, не е бил приет от Португалската национална банка.
- (27) На 9 юни 2009 г. Министерството на финансите и публичната администрация публикува документ, озаглавен „*Esclarecimento do Ministério das Finanças e da Administração Pública - Decisão relativa ao Banco Privado Português*“ („Пояснения от Министерството на финансите и публичната администрация — Решение относно Banco Privado Português“) (наричан по-нататък „документът от 9 юни 2009 г.“), в който се заявява, че планът за възстановяване и реструктуриране, предоставен на 24 април 2009 г. от BPP на Португалската национална банка, предлага, наред с други неща, операция по рекапитализация с държавна вноска на стойност между 150 и 200 млн. EUR под формата на обикновени акции, преференциални акции и допълнителни задължения без възвръщаемост. Този план не е бил приет, тъй като е било счетено, че „не спазва разпоредбите за рекапитализация, определени в Закон № 63-A/2008, нито насоките по този въпрос от Европейския съюз, насочени към гарантиране на спазването на правилата на Общността за конкуренцията, тъй като в този случай е налице държавна помощ“.

- (28) В документа от 9 юни 2009 г. се съобщава също така, че голям брой клиенти на BPP са поверили на банката управлението на своите спестявания, която ги е инвестирала във финансови инструменти, разпределени между десетки специално създадени за целта дружества под офшорна юрисдикция (инструменти с „абсолютна възвръщаемост“). Въпреки риска, присъщ на тези продукти, BPP е фиксирала процент на възнаграждение и е гарантирала целия капитал, инвестиран от тези клиенти, при настъпването на падежа. Тази гаранция за възвръщаемост така и не е била съобщена на надзорните органи, нито е била включена и вписана в счетоводния баланс на банката. Скриването на това задължение е предпазило акционерите на банката от необходимостта да инжектират повече капитал, за да отговорят на действащите правни и регулаторни изисквания. Освен това, съгласно документа от 9 юни 2009 г., проверката на португалската Комисия за пазара на ценни книжа (*Comissão do Mercado de Valores Mobiliários* — CMVM) и на Португалската национална банка е установила сериозни нередности, които представляват закононарушения от страна на BPP.

2.5. Положението с инвестиционните продукти с абсолютна възвръщаемост

- (29) В документа от 9 юни 2009 г. португалските органи заявиха освен това, че проучват съвместно с надзорните органи решение за свеждане до минимум на загубите за клиентите на BPP, притежаващи инструменти с абсолютна възвръщаемост, чиито инвестиции са застрашени. Решението, предвидено от правителството, е трябвало да включва, наред с други неща, следните мерки: 1. създаване на нов финансов инструмент, представляващ настоящия непряк портфейл с абсолютна възвръщаемост, който да замести настоящите позиции на инвеститорите; 2. финансовият инструмент ще бъде издаден и управляван от субект, който е независим от BPP и който се притежава и управлява от националните банкови институции.

2.6. Официалната процедура по разследване и второто продължаване на мярката за спешна помощ

- (30) На 15 юли 2009 г. Комисията покани португалските органи да предоставят спешно плана за реструктуриране на BPP, дори в неокончателен вариант, напомняйки, че помощта за оздравяване е неправомерна от 6 юни 2009 г.
- (31) Тъй като поисканият план не бе предоставен, на 6 октомври 2009 г. Комисията изпрати официално напомнящо писмо съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 659/1999.
- (32) На 10 ноември 2009 г. Комисията започна официалната процедура по разследване във връзка с предполагаемата мярка за държавна помощ. В същото решение Комисията издаде разпореждане за информация, с което се иска от Португалия да представи плана за реструктуриране до 22 декември 2009 г.

- (33) Решението на Комисията за откриване на процедурата бе публикувано в Официален вестник на Европейския съюз ⁽⁷⁾. Комисията покани заинтересованите страни да представят мнения относно мярката за помощ.
- (34) На 3 декември 2009 г. португалските органи уведомиха Комисията, че държавната гаранция ще бъде продължена с още шест месеца. Според португалските органи държавата бе принудена да поднови гаранцията, тъй като незабавният крах на BPP със сигурност щеше да навреди на обмисляното понастоящем решение. Тъй като BPP очевидно не бе в състояние да изплати заема, банките, предоставили заема на BPP, се съгласиха да продължат неговия срок с още шест месеца, без да променят настоящите условия и без допълнително финансиране, при условие че съответната държавна гаранция също бъде продължена.
- (35) Поради тази причина на 5 декември 2009 г. държавната гаранция е била продължена с още шест месеца. Комисията не бе уведомена за продължаването: португалските органи само информираха Комисията, че гаранцията по заема ще бъде подновена.
- (36) На 25 февруари 2010 г. португалските органи изпратиха писмо с обяснение относно елементите, които според правителството трябва да станат база за решение на проблемите, създадени от BPP за значителна част от нейните клиенти, а именно инвеститорите в инвестиционния продукт с абсолютна възвръщаемост.
- (37) В същото писмо португалските органи информираха Комисията, че на 11 декември 2009 г. правителството е решило:
- i) да учреди затворен и нехармонизиран Специален инвестиционен фонд (*Fundo Especial de Investimento* — FEI), образуван от ресурсите (брутни активи и пасиви) в инвестиционния продукт с абсолютна възвръщаемост и който се характеризира със следното: а) пасивно управление на Специалния инвестиционен фонд; б) записване на акции в натура; в) четиригодишен срок с възможност за продължаване до не повече от десет години с решение на общото събрание на акционерите (1 акция = 1 глас); г) доброволно членство на клиентите;
 - ii) да поднови държавната гаранция за заема на стойност 450 млн. EUR до създаването на Специалния инвестиционен фонд;
 - iii) да задейства Фонда за гарантиране на депозитите (*Fundo de Garantia de Depósitos* — FGD), който гарантира пълно изплащане на стойността на паричните наличности на всеки вложител, когато тази стойност не надвишава 100 000 EUR, и Системата за обезщетение на инвеститорите (*Sistema de Indemnização aos Investidores* — SII), която гарантира обезщетение до не повече от 25 000 EUR на инвеститор при условията, определени от закона, и не ангажира държавни ресурси;
 - iv) да предостави застрахователно покритие до 250 000 EUR на клиентите, присъединили се към FEI, при условие че изпълняват критериите на FGD и SII; по този начин отрицателната разлика, ако има такава, между доходите на клиента — под формата на възстановени суми от FGD и SII и на плащания от FEI — и номиналната стойност на инвестицията до горна граница от 250 000 EUR към 24 ноември 2008 г. се застрахова от държавата.
- (38) Ангажиментът, поет от португалската държава по отношение на инвеститорите на FEI в резултат на нейната правна система, ще бъде приложим едва на датата на прекратяване на дейността на фонда, която е четири години след датата на неговото учредяване — 30 март 2014 г. ⁽⁸⁾
- (39) На 1 февруари 2010 г. португалската Комисия за пазара на ценни книжа (CMVM) даде разрешение за учредяването на FEI при горепосочените условия, като *Privado Fundos* — *Sociedade Gestora de Fundos de Investimento*, S.A. отговаря за управлението на фонда, а *Banif* — *Banco de Investimento*, S.A. изпълнява ролята на депозитар на фонда.
- (40) FEI бе учреден на 30 март 2010 г.
- (41) На 16 април 2010 г. Португалската национална банка е издала съобщение, в което се заявява, че лицензът на BPP за упражняване на банкови дейности е бил отменен с решение от 15 април поради невъзможност за реструктуриране или рекапитализиране на банката. На 22 април Португалската национална банка е поискала ликвидация на BPP в компетентния съд (*Tribunal de Comércio de Lisboa*), представяйки същевременно предложение за назначаването на ликвидационна комисия. Ликвидацията на BPP следва португалските правила за ликвидация, приложими специално към банковите институции. Според мнението на португалските органи различните правни стъпки, определени от съответното законодателство, означават, че ликвидацията може да отнеме около една година.

⁽⁷⁾ Вж. бележка под линия 1.

⁽⁸⁾ Според португалските органи тази дата може да бъде продължена с не повече от десет години от датата на учредяването на FEI.

- (42) На 13 май 2010 г. португалските органи съобщиха на Комисията, че въз основа на споразумението⁽⁹⁾ гаранцията е била поискана от банковия синдикат и е била изпълнена на 7 май, когато Португалия е възстановила 450 млн. EUR на шестте банки. Португалската държава заяви, че е предприела вече необходимите стъпки за налагане на своите привилегировани и приоритетни права като кредитор върху свързаното с гаранцията обезпечение, като е предявила своя иск в съответния съд⁽¹⁰⁾.

3. РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ОТНОСНО ОФИЦИАЛНАТА ПРОЦЕДУРА ПО РАЗСЛЕДВАНЕ

- (43) В своето решение от 10 ноември 2009 г. за откриване на официалната процедура по разследване Комисията изложи първоначалната си оценка и съмненията си относно съвместимостта на съответните мерки с вътрешния пазар. Въпросните мерки бяха:

- определянето на цената на гаранцията, която беше под равнището, изисквано по принцип съгласно Съобщението относно банковия сектор⁽¹¹⁾. Комисията имаше съмнения, че възнаграждението е достатъчно, като се има предвид риска. Комисията одобри тази цена единствено въз основа на поетото от Португалия задължение да представи план за реструктуриране, което в дългосрочен план да оправдае това предимство;
- фактът, че Португалия не представи плана за реструктуриране, въпреки че ѝ бе официално напомнено да направи това с писмото с дата 6 октомври 2009 г.;
- продължаването на гаранцията (на 5 юни 2009 г.) след срока от шест месеца, първоначално одобрен от Комисията.

4. ЗАБЕЛЕЖКИ ОТ ПОРТУГАЛИЯ

- (44) В своите мнения относно откриването на официалната процедура по разследване португалските органи твърдят, че не са в неведение относно поетото от тях задължение към Комисията да представят план за реструктуриране на BPP. Съгласно тяхното писмо от 13 април 2010 г. обаче отговорна в крайна сметка за представяне на плана за реструктуриране е BPP (с одобрението на Португалската национална банка), като отговорността на португалската държава е единствено да препрати плана на Комисията. Португалските органи не са представили на

Комисията плана за реструктуриране просто защото представеният от BPP план не е бил одобрен от Португалската национална банка. Разпореждането, изложено в решението на Комисията от 10 ноември 2009 г., не е могло следователно да бъде изпълнено, въпреки политическите усилия на португалската държава да гарантира, че BPP действително е изпълнила задълженията си към Португалската национална банка, към държавата и в крайна сметка към Комисията.

- (45) Относно държавната помощ за BPP Португалия твърди, че тя е била и е съвместима с вътрешния пазар в съответствие с член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС, доколкото е била отпусната за гарантиране на стабилността на националната финансова система, по аналогия със ставащото в европейски контекст.
- (46) Относно продължаванията на държавната гаранция за заема от 450 млн. EUR Португалия твърди, че те не съставляват нова държавна помощ, тъй като не е било изменено положението, стоящо в основата на одобрението от страна на Комисията на мярката за държавна помощ. Държавната гаранция, чийто срок е продължаван два пъти, е запазила непроменени своите условия: i) не е увеличена стойността на заема; ii) не са изменени задължения по заема⁽¹²⁾; iii) съгласно договора за гаранция последната изтича чак тридесет дни след датата на последното изплащане на капитала и лихвите, като Комисията е уведомена, че споразумението за заема е за две години⁽¹³⁾.
- (47) Що се отнася до неуведомлението за продължаванията на срока на държавната гаранция, португалските органи твърдят, че подновяването на споразумението за заема не зависи от португалската държава, а от банковия синдикат и BPP, и че непродължаването на срока на гаранцията е щяло да доведе до същите отрицателни последици за португалската финансова система, които са оправдали напълно одобрението от страна на Комисията на мярката за държавна помощ. Освен това Португалия счита, че продължаванията на срока на гаранцията са автоматични по силата на договора, регулиращ споразумението за заема, въпреки че те са били все пак формализирани заради правна сигурност по отношение на банковия синдикат.
- (48) По-нататък, според португалските органи продължаванията (дори ако се счете, че съставляват нова помощ) не са дали икономическо предимство, тъй като BPP на практика не е действала, поне от 1 декември 2008 г. насетне. По този начин мярката, със или без продължаванията на срока, „не е дала икономическо предимство на BPP, нито е засилила позицията ѝ по отношение на нейните конкуренти, поради простата причина, че BPP не е действала на пазара и следователно не се е конкурирала с други банки“⁽¹⁴⁾. Португалия следователно счита, че мярката не оказва въздействие нито върху конкуренцията, нито върху търговията между държавите-членки.

⁽⁹⁾ Споразумението за заема предвижда, че ликвидацията или несъстоятелността на BPP ще предизвика ранното възстановяване на гарантираната сума от BPP (член 16). Според португалските органи отнемането на лиценза на BPP от Португалската национална банка означава такава ликвидация и поради това съгласно договора сумите по заема са станали дължими и са били поискани от банката, действаща като агент по силата на споразумението за заема.

⁽¹⁰⁾ Вж. страница 8 от отговора от 15 юни 2010 г.

⁽¹¹⁾ Съобщение на Комисията „Прилагане на правила за държавна помощ към мерки, взети във връзка с финансовите институции в контекста на настоящата световна финансова криза“ (наричано по-нататък „Съобщението относно банковия сектор“) (ОВ С 270, 25.10.2008 г., стр. 8).

⁽¹²⁾ Отговор II — 1 и 2 от 15 юни 2010 г.

⁽¹³⁾ Отговор II — 1.2 от 13 април 2010 г.

⁽¹⁴⁾ Отговор от 15 юни 2010 г.

- (49) В своите забележки относно мненията на заинтересованите страни (вж. по-долу) португалските органи заявяват, че заемът от 450 млн. EUR е бил използван по прозрачен начин, за да се избегне ефектът на доминото и да се изпълнят задълженията на BPP, отразени в счетоводния баланс на 24 ноември 2008 г.
- (50) Португалските органи посочват също, че Португалия ще упражни своите права върху обезпечението, с което е свързана гаранцията, като част от процедурата за ликвидация на BPP. С оглед на своя статут като привилегирован кредитор на BPP, Португалия е уверена, че ще бъде в състояние да намали цялата сума от 450 млн. EUR, изплатена от нея на банките кредитори. В това отношение португалските органи отбелязват, че стойността на обезпечението към 7 май 2010 г. е била с над 20 % по-висока от общия размер на гарантирания заем.
- (51) Що се отнася до поетото от държавата задължение да възстанови загубите до 250 000 EUR на клиентите с абсолютна възвръщаемост, включили се във FEI, Португалия твърди, че това задължение не съставлява държавна помощ, тъй като а) не води до прехвърляне на държавни ресурси към дружеството, управляващо FEI, нито до друг субект, действащ на пазара; б) представлява редовен и приет механизъм, който е логично продължение на системата за обезщетяване на инвеститорите; в) не води до икономически предимства за инвеститорите, към които се прехвърля генерично и изключително в съответствие с националните и европейските законови изисквания, нито до нарушаване на конкуренцията на пазара или в отношенията между държавите-членки.
- (52) Освен това Португалия твърди, че фактическите плащания на клиентите на FEI в резултат на това поето задължение ще бъдат минимални, ако изобщо бъдат направени. Португалските органи разглеждат застрахователното покритие от 250 000 EUR като мярка за внушаване на доверие у клиентите на FEI, която обаче няма да доведе до фактическо плащане при повечето сценарии. При консервативен сценарий, основаващ се на хипотезата, че активите във FEI ще загубят още от стойността си през октомври 2009 г. в течение на следващите четири години, според изчисленията на Португалия максималното изплащане на един клиент ще бъде около 68 000 EUR. При по-благоприятни сценарии няма да има изобщо плащания.

5. ЗАБЕЛЕЖКИ ОТ ДРУГИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

- (53) В съответствие с член 6 от Решението на Комисията от 10 ноември 2009 г. за откриване на официалната процедура по разследване Комисията получи на 6 април 2010 г. мнения от надлежно идентифицирани трети страни, които пожелаха да останат анонимни. В своите мнения относно откриването на официалната процедура по разследване заинтересованите страни изтъкват, че нито едно от условията, при които е била отпусната държавната гаранция за заема (максимална продължителност шест месеца и представянето на план за реструктуриране), не е било спазено. Ето защо според представените забележки помощта е незаконна и Комисията

следва да нареди на Португалия да преустанови гаранцията. Освен това сумата от 450 млн. EUR, вместо да бъде използвана за реструктурирането на банката, е била използвана за обезщетяване на някои клиенти на BPP, в ущърб на всички останали.

6. ОЦЕНКА

6.1. Квалифициране на мерките като държавна помощ

- (54) В член 107, параграф 1 от ДФЕС се посочва:

„Освен когато е предвидено друго в настоящия договор, всяка помощ, предоставена от държава-членка или чрез ресурси на държава-членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите-членки, е несъвместима с общия пазар.“

- (55) За да е приложим член 107, параграф 1 от ДФЕС е необходимо да е налице мярка за помощ, вменена на държавата, която се предоставя чрез държавни ресурси, влияе на търговията между държавите-членки и нарушава конкуренцията в общия пазар, като предоставя селективно икономическо предимство на някои предприятия.

6.1.1. Държавната гаранция за заема от 450 млн. EUR

- (56) Комисията припомня, че тя вече е установила в Решението за помощ за оздравяване от 13 март 2009 г., че държавната гаранция съставлява държавна помощ⁽¹⁵⁾. Мярката се финансира от държавни ресурси и представлява държавна гаранция, предоставена от Португалия. Всъщност възстановяването, извършено от португалската държава на банковия синдикат на 13 май 2010 г. (вж. съображение 42 по-горе), е ясно доказателство за участието на държавни ресурси.
- (57) А и както вече е посочено в Решението за помощ за оздравяване от 13 март 2009 г.⁽¹⁶⁾, държавната гаранция е дала възможност на BPP да получи по-добри финансови условия за отпуснатия заем от обичайно наличните на пазара за дружества при подобни обстоятелства в малко вероятния случай, както признават португалските органи, че такива заеми изобщо се предлагат. В това отношение в Решението за помощ за оздравяване вече е посочено, че таксата от 20 базисни пункта е далеч под равнището, следващо от прилагането на препоръката на Европейската централна банка от 20 октомври 2008 г. Въпреки високата степен на обезпечение Комисията заключи, че възнаграждението за държавната гаранция, определено на 20 базисни пункта, остава значително по-ниско от онова, което обикновено се счита за адекватно за банките в затруднено положение. Възнаграждението бе сметено за достатъчно само за етапа на оздравяване, ако бъде представен план за реструктуриране преди 5 юни 2009 г.

⁽¹⁵⁾ Съображения от 21 до 24 от решението.

⁽¹⁶⁾ Съображения 34, 38 и 39.

- (58) За разлика от други банки, които не са се възползвали от държавна гаранция за заеми, BPP е получила икономическо предимство, състоящо се в това, че таксата, начислена за държавната гаранция, е била определено под пазарното равнище.
- (59) Доводът, изложен от португалските органи, че BPP не е действала на пазара след 1 декември 2008 г., не може да бъде приет. Тъй като лицензът за упражняване на банкови дейности на BPP е бил отменен от Португалската национална банка едва на 15 април 2010 г., BPP е имала възможност да излезе един път или многократно на пазара без забавяне. Всъщност планове за реструктуриране на BPP, представени между декември 2008 г. и април 2009 г., показват възможностите на банката да продължи да упражнява икономическа дейност в резултат на мярката за оздравяване. С оглед на дейностите и позицията на BPP на националния и международния финансов пазар, това предимство е възможно да окаже въздействие върху търговията между държавите-членки по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС. Считано едва от 15 април 2010 г., когато е бил отменен лицензът за упражняване на банкови дейности, BPP наистина е загубила всяка възможност да излезе отново на пазара и да наруши евентуално конкуренцията, и да окаже въздействие върху търговията между държавите-членки.
- (60) Въз основа на гореизложеното Комисията заключава, че държавната гаранция е дала икономическо предимство на BPP чрез използване на държавни ресурси, вменено на държавата. Това предимство може да окаже въздействие върху конкуренцията и търговията между държавите-членки по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС. Следователно мярката съставлява държавна помощ.

6.1.2. Гаранцията от 250 000 EUR за клиенти на FEI

- (61) Както е описано по-горе, получателите на помощта по тази мярка са клиентите на BPP, които са инвестирали в продукти с абсолютна възвръщаемост и са избрали да се включат във FEI. Без решението, приложено от Португалия, клиентите на FEI щяха да рискуват да не бъдат обезщетени или, което е по-вероятно, да им бъдат възстановени по-малки суми, отколкото съгласно гаранцията. Според собствените оценки на Португалия, тяхната възвръщаемост като клиенти на FEI е била увеличена от гаранцията. Следователно клиентите на FEI са получили предимство в резултат на мярката.
- (62) Сам по себе си фактът на влягане на средства обаче не представлява непременно търговска дейност по смисъла на правилата за държавна помощ и всъщност, съгласно данните, представени от Португалия, повечето участници във FEI са физически лица, а не предприятия. Доколкото обаче сумите на FEI, покрити от държавната гаранция, служат за облагодетелстване на предприятия, те може да съставляват държавна помощ.
- (63) Въпреки това предоставените от Португалия числени данни ясно показват, че изплатените от държавата суми ще бъдат значително по-малки от прага съгласно

правилото *de minimis* от 200 000 EUR за три години⁽¹⁷⁾, като се вземе предвид покритието, предоставено от Системата за обезщетение на инвеститорите и Фонда гарантиране на депозитите, както и вероятната стойност, която при предпазливи хипотези ще бъде възстановена на инвеститорите от базовите активи.

6.2. Съвместимост в съответствие с член 107, параграф 3, буква б от ДФЕС

6.2.1. Държавната гаранция за заем от 450 млн. EUR

- (64) Португалия твърди, че елементът на помощ трябва да бъде оценен въз основа на член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС, който дава възможност на Комисията да обяви помощта за съвместима с вътрешния пазар, ако има за цел да преодолее „сериозни затруднения в икономиката на държава-членка“. Комисията припомня, че Общият съд е подчертал, че член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС следва да се прилага ограничително и трябва да урежда затруднения в цялата икономика на държава-членка⁽¹⁸⁾.
- (65) Комисията е признала вече, че настоящата глобална финансова криза може да създаде сериозни затруднения в икономиката на държава-членка и че мерки в подкрепа на банките може да бъдат сметени като подходящи за уреждането на тези затруднения. Тази оценка бе потвърдена от Съобщението относно банковия сектор⁽¹⁹⁾, Съобщението относно рекапитализацията⁽²⁰⁾, Съобщението относно обезценените активи⁽²¹⁾ и Съобщението относно реструктурирането⁽²²⁾, приети от Комисията. Член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС може следователно да служи като правно основание на мерките за помощи, взети за справяне с тази криза на системата. Що се отнася в частност до португалската икономика, това бе също така подходящото правно основание за различните решения на Комисията, одобряващи мерките,

⁽¹⁷⁾ Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15 декември 2006 г. за прилагане на членове 87 и 88 от договора към минималната помощ (ОВ L 379, 28.12.2006 г., стр. 5).

⁽¹⁸⁾ Вж. съединени дела T-132/96 и T-143/96 *Freistaat Sachsen u Volkswagen AG/Комисия* [1999] ECR II-3663, точка 167, във връзка с принципите, следвани в Решение на Комисията от 20 май 1998 г. по дело C 47/1996, *Crédit Lyonnais* (ОВ L 221, 8.8.1998 г., стр. 28, точка 10.1), Решение на Комисията от 18 февруари 2004 г. по дело C 28/2002 *Bankgesellschaft Berlin* (ОВ L 116, 4.5.2005 г., стр. 1, съображение 153 и сл.) и Решение на Комисията от 27 юни 2007 г. по дело C 50/2006 *BAWAG* (ОВ L 83, 26.3.2008 г., стр. 7, съображение 166). Вж. също Решение на Комисията от 5 декември 2007 г. по дело NN 70/2007, *Northern Rock* (ОВ C 43, 16.2.2008 г., стр. 1), Решение на Комисията от 30 април 2008 г. по дело NN 25/2008 *Помощ за оздравяване на WestLB* (ОВ C 189, 26.7.2008 г., стр. 3) и Решение на Комисията от 4 юни 2008 г. по дело C 9/2008 *SachsenLB* (ОВ L 104, 24.4.2009 г., стр. 34).

⁽¹⁹⁾ Съобщение относно прилагане на правила за държавна помощ към мерки, взети във връзка с финансовите институции в контекста на настоящата световна финансова криза (ОВ C 270, 25.10.2008 г., стр. 8).

⁽²⁰⁾ Съобщение на Комисията — Рекапитализация на финансовите институции в условията на настоящата финансова криза: ограничаване на помощта до необходимите минимални равнища и предпазни мерки срещу излишното нарушаване на конкуренцията (ОВ C 10, 15.1.2009 г., стр. 2).

⁽²¹⁾ Съобщение на Комисията относно обработването обезценените активи в банковия сектор на Общността (ОВ C 72, 26.3.2009 г., стр. 1).

⁽²²⁾ Съобщение на Комисията относно връщане на жизнеспособността и оценка на мерките за реструктуриране във финансовия сектор според правилата за държавна помощ в настоящата криза (ОВ C 195, 19.8.2009 г., стр. 9).

предприети от португалските органи за борба срещу финансовата криза, и по-специално нейното одобрение на португалската схема за рекапитализация и разширението ѝ, като последното от тези решения датира от март 2010 г. ⁽²³⁾

- (66) Що се отнася до разглеждания случай, Комисията отбелязва също, че в нейното Решение относно помощта за оздравяване приложимостта на член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС е била преценена и установена като приемлива, тъй като фактът, че BPP не е изпълнила финансовите си задължения, би могъл да окаже отрицателно въздействие върху цялата финансова система на Португалия (вж. съображения от 33 до 45 от Решението относно помощта за оздравяване).
- (67) Макар да не представи плана за реструктуриране въпреки многократните искания и разпореждане за информация, както е описано в съображения от 30 до 32 по-горе, Португалия е продължила гаранцията на два пъти без да уведоми предварително Комисията и без да получи одобрение от нея.
- (68) Доводите на португалските органи, че Комисията е знаела, че по силата на договора гаранцията може да бъде дадена за две години и че не е имало съществена промяна на държавната гаранция, не могат да бъдат приети. Решението относно помощта за оздравяване свързваше одобрението на държавната гаранция с изпълнение на задължението, поето от португалските органи, да представят плана за реструктуриране в рамките на шест месеца. Това задължение не бе изпълнено от португалските органи.
- (69) Освен това наличието на договорно определено подновяване на държавната гаранция въз основа на решение от банковия синдикат и BPP не може да освободи Португалия от точните и изрични задължения, произтичащи от ангажиментите, поети от нея пред Комисията, на които се основава Решението относно помощта за оздравяване, нито от задълженията ѝ в съответствие с член 108, параграф 3 от ДФЕС.
- (70) Позицията на Португалия относно задължението да представи плана за реструктуриране, че единственото ѝ задължение е било да представи плана на Комисията, също не може да бъде приета с оглед на поетите задължения, на които се основаваше Решението относно помощта за оздравяване. Във всички случаи остава фактът, че планът за реструктуриране не бе представен в необходимия срок, определен в Решението относно помощта за оздравяване, следователно не е спазено основното условие, при което бе дадено одобрението.

⁽²³⁾ Вж. одобрението на схемата за рекапитализация на кредитните институции в Португалия, Решение на Комисията от 20 май 2009 г. по случай N 556/2008 (ОВ С 152, 7.7.2009 г., стр. 4, по-специално съображения от 65 до 67) и нейното разширение в Решение на Комисията от 17 март 2010 г. по случай N 80/2010 (ОВ С 119, 7.5.2010 г., стр. 2).

- (71) Оттук следва, че определянето на цената на гаранцията е било под равнището, изисквано по принцип съгласно Съобщението относно банковия сектор, за да бъде помощта считана за съвместима, и че Комисията е одобрила това равнище на цената в Решението относно помощта за оздравяване единствено въз основа на поетото от Португалия задължение да представи план за реструктуриране или ликвидация, който да сведе до допустим минимум нарушаването на конкуренцията. Тъй като такъв план не бе представен до 5 юни 2009 г., Комисията счита, че както гаранцията, предоставена от Португалия на 5 декември 2008 г., така и продължаването на нейния срок след 5 юни 2009 г., са несъвместими с вътрешния пазар.

- (72) Макар Португалия да не представи план за реструктуриране на BPP, португалските органи предоставиха информация, която доказва, че процедурата по ликвидация, започнала на 15 април 2010 г. с отнемането на лиценза на BPP за упражняване на банкови дейности, ще доведе до нейната ликвидация. Освен това няма да бъде дадено друго обезщетение на акционерите на BPP, освен евентуалните суми, произтичащи от самата процедура по ликвидация. Въз основа на тази информация Комисията счита, че няма да има риск от нарушаване на конкуренцията в бъдеще, що се отнася до BPP. Това заключение обаче не обезсилва несъвместимостта на мярката за помощ, отпусната от Португалия, за периода от 5 декември 2008 г. до 15 април 2010 г.

Размер на помощта

- (73) За да определи пазарна цена за лихвения процент на заема, Комисията е основала своята оценка на Съобщението на Комисията относно преразглеждане на метода за определяне на референтните и скотови лихвени проценти ⁽²⁴⁾. Комисията определя референтни проценти, за които се очаква да отразяват средното равнище на лихвени проценти, начислявани на пазара за средносрочни и дългосрочни заеми, обезпечени с обикновени ценни книжа. Този референтен процент е базисна ставка, която може да бъде повишена при ситуации, включващи особен риск, например за предприятие в затруднено положение или когато не са представени гаранциите, които банките обикновено изискват. При изключителни обстоятелства елементът на помощ на гаранцията може да се окаже толкова голям, колкото сумата, ефективно покривана от гаранцията.
- (74) Гаранцията е дала възможност на BPP да постигне по-благоприятни финансови условия за заема от обичайно предлаганите на финансовите пазари. Комисията счита, че елементът на помощ на гаранцията може да бъде изчислен като разликата между лихвения процент, който BPP би трябвало да плати при пазарни условия, т.е. без гаранция, и лихвения процент, при който гарантираният заем е бил фактически предоставен. Може да се приеме, че тази разлика отговаря на премията, която един гарант в условията на пазарна икономика би поискал за тези гаранции.

⁽²⁴⁾ ОВ С 14, 19.1.2008 г., стр. 6.

- (75) В настоящия случай Комисията счита, че без гаранцията BPP е щяла да плати лихвен процент, най-малко равен на референтния лихвен процент плюс 400 базисни пункта, тъй като е била дружество в затруднение, което води до високо равнище на обезпечението. Комисията счита, че интервалът от 400 базисни пункта е подходящ с оглед на високата степен на обезпечение (вж. съображение 17), което увеличава вероятността кредиторът да успее да си възстанови поне част от заема, въпреки силно затрудненото положение на BPP. Елементът на помощ на гаранцията представлява следователно разликата между референтния лихвен процент плюс 400 базисни пункта и лихвения процент, при който гарантираният заем е бил предоставен (т.е. EURIBOR + 100 базисни пункта), след приспадане на фактически платената за гаранцията цена, т.е. 20 базисни пункта.
- (76) В този контекст Комисията отбелязва освен това, че Португалия е заявила, че е подала необходимите искиове с цел да приложи своите привилегирани и приоритетни права върху обезпечението, които има спрямо BPP, и че ще продължи с тези свои усилия, докато не възстанови цялата сума на заема⁽²⁵⁾. Комисията счита, че Португалия е длъжна да стори това, за да осигури изпълнението на разпоредбите на споразумението за гаранцията; евентуален неуспех да приложи своите права върху обезпечението, за да възстанови цялата сума на заема, би съставлявало държавна помощ в полза на BPP.
- 6.3. Използване от BPP на заема от 450 млн. EUR**
- (77) Заинтересованата трета страна, която представи мнения относно решението на Комисията за откриване на официална процедура, твърди, че заемът от 450 млн. EUR, вместо да се използва за реструктурирането на BPP, е бил използван за възстановяване на сумите на някои клиенти на банката, в ущърб на всички останали. Комисията получи информация от португалските органи, която показва, че заемът е бил използван за обезщетяване на кредитори на BPP, чиито кредити са били просрочени или чиито кредитни линии са изтичали, и които са решили да не удължават кредитите си или да не подновяват кредитните си линии. Комисията не намери солидно доказателство в подкрепа на твърденията за заинтересованата трета страна.
- 7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ**
- (78) С оглед на гореизложеното Комисията стигна до заключението, че държавната гаранция, дадена на BPP, съставлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС, която не може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар.
- 8. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ**
- (79) В съответствие с член 14, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета, когато са взети отрицателни решения в случаи с неправомерна помощ, Комисията решава съответната държава-членка да вземе всички необходими мерки за възстановяване на помощта от получателя. Само помощта, която е несъвместима с вътрешния пазар, трябва да бъде възстановена.
- (80) Целта на възстановяването е връщане към положението, съществувало преди предоставянето на помощта. Това ще се постигне, след като несъвместимата помощ бъде върната от BPP, която по този начин губи предимството, което е имала пред своите конкуренти. Подлежащата на възстановяване сума следва да бъде такава, че да премахне икономическото предимство, дадено на BPP.
- (81) В съответствие с точка 3.1 от Известието на Комисията относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на държавните помощи под формата на гаранции (наричано по-нататък „Известието на Комисията относно гаранциите“)⁽²⁶⁾, в случая с индивидуална държавна гаранция елементът на помощ трябва да бъде оценен на базата на условията за предоставяне на гаранцията и на заема. С оглед на тежките финансови затруднения на BPP по времето, когато е била дадена гаранцията, било е много малко вероятно дружеството да успее да получи банков заем на пазара без държавна намеса.
- (82) За точното количествено определяне на сумата на помощта, тъй като не може да бъде определена адекватна пазарна цена за възнаграждение на държавната гаранция, трябва да бъде определен подходящ показател. Както е посочено в първия абзац на точка 3.2 от Известието на Комисията относно гаранциите, „еквивалентът на помощта в брой“ на гаранция на заем през дадена година може да се изчисли по същия начин като еквивалента на помощта за заем при облекчени условия. Оттук следва, че сумата на помощта може да се изчисли като разликата между теоретичния пазарен лихвен процент и получения благодарение на държавната гаранция лихвен процент, след като се отчетат всички направени изплащания на премии.
- (83) В разглеждания случай, с оглед на финансовите затруднения на BPP и като се има предвид предоставеното обезпечение, BPP е трябвало да плати за заем при пазарни условия, т.е. без гаранция, референтния лихвен процент плюс премия за риск от 400 базисни пункта. Сумата на помощта трябва следователно да се изчисли като разликата между този теоретичен пазарен процент и лихвения процент, при който гарантираният заем е бил фактически предоставен (т.е. EURIBOR + 100 базисни пункта), след приспадане на фактически платената за гаранцията цена, т.е. 20 базисни пункта.
- (84) Що се отнася до пълната сума на самия заем, съгласно португалските органи португалската държава е взела досега всички необходими мерки и е предприела всички стъпки, за да приложи приоритетните си права върху обезпечението, което има от BPP (чиято стойност е била оценена значително над стойността на заема)⁽²⁷⁾. Комисията предполага, че португалската държава ще продължи да прилага тези права, получавайки по този начин пълната сума на заема в рамките на процедурата по ликвидация, както заяви самата тя в своя отговор от 15 юни 2010 г.⁽²⁸⁾.

⁽²⁶⁾ ОВ С 155, 20.6.2008 г., стр. 10.

⁽²⁷⁾ Вж. стр. 8 от отговора на португалските органи от 15 юни 2010 г.

⁽²⁸⁾ Вж. страница 13.

⁽²⁵⁾ Вж. страници 8 и 13 от отговора от 15 юни 2010 г.

(85) Сумата, посочена в съображение 83, представлява подлежащата на възстановяване сума плюс лихвата, ефективно начислена върху тази сума от датата, в която помощта е била поставена на разположение на получателя (5 декември 2008 г.), до фактическото ѝ възстановяване. Тази лихва не може да бъде по-малка от сумата, изчислена в съответствие с член 9 от Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 г. за прилагане на Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета ⁽²⁹⁾,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Държавната помощ, свързана с гаранцията относно заем от 450 млн. EUR, неправомерно предоставена от Португалия в нарушение на член 108, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз в полза на Banco Privado Português, е несъвместима с вътрешния пазар.

Член 2

1. Португалия е длъжна да си възстанови от получателя помощта, посочена в член 1.

2. Върху сумите за възстановяване се начислява лихва от датата, на която са предоставени на разположение на получателя, до тяхното действително възстановяване.

3. Лихвата ще бъде изчислена с натрупване в съответствие с глава V от Регламент (ЕО) № 794/2004.

Член 3

1. Възстановяването на помощта, посочена в член 1, се изисква незабавно и ефективно.

2. Португалия гарантира, че настоящото решение ще започне да се прилага в срок от четири месеца от датата на оповестяване на настоящото решение.

Член 4

1. В срок от два месеца след уведомяването за настоящото решение Португалия трябва да предостави на Комисията следната информация:

а) общия размер (главница и лихви), който следва да бъде възстановен от получателя;

б) подробно описание на мерките, които вече са предприети и които са планирани за спазване на настоящото решение;

в) документи, от които е видно, че португалската държава е приложила своите приоритетни права върху обезпечението, предложено от Banco Privado Português в контекста на гаранцията.

2. Португалия информира Комисията за напредъка по предприетите на национално равнище мерки за изпълнение на настоящото решение до пълното възстановяване на помощта, посочена в член 1. Тя предоставя незабавно, при поискване от страна на Комисията, информация относно вече предприетите и планираните мерки за изпълнение на настоящото решение. Тя предоставя също така подробна информация за размера на помощта и лихвите, които вече са възстановени от получателя.

Член 5

Адресат на настоящото решение е Португалската република.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2010 година.

За Комисията

Joaquín ALMUNIA

Заместник-председател

⁽²⁹⁾ ОВ L 140, 30.4.2004 г., стр. 1.